

Друхівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

«ПАМ'ЯТЬ ГОЛОДУ, ПАМ'ЯТЬ СЕРЦЯ»

*Скорботою і болеем вшановуєм пам'ять братів нащих –
українців, закатованих Голодомором!
Згадайте нас - бо ми колись жили.
Зроніть сльозу і хай не згасне свічка!
Ми в цій землі житами проросли,
Щоб голоду не знали люди вічно...*

Проведено з учнями 8 класу

Класний керівник Герасимчук Катерина Андріївна

Мета: *вшанувати пам'ять безвинно замучених голодом та політичними репресіями людей, розвивати у дітей траурний етикет, дотримання традицій вшанування померлих і загиблих; виховувати в учнів особистісні риси громадянина України, патріота.*

Голос за сценою

І бачив я, і чув одного ангела, який летів посеред неба і промовляв гучним голосом: «Горе, горе, горе всім жителям землі...» І побачив я великий білий престол і Сидячого на ньому від лиця якого втікало небо і земля і не знайшлося їм місця. І бачив я мертвих: великих і малих, стоячих перед Богом. І книги розкриті були, і інша книга розкрита, яка є книгою життя. І судимі були мертві по написаному в книгах, відповідно з ділами своїми. І витре Бог всяку сльозу з очей їх, І смерті не буде вже, ні стогону, ні хвороб уже не буде, Тому ще це – вже минуло ... («Євангеліє. Одкровення від Іоанна»)

Вчитель: Минуле століття пронеслося над Україною трьома голодоморами: 1921-1922, 1932-1933, 1947 років. Указом Президента Віктора Андрійовича Ющенка було запроваджено День пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій, який щороку відзначається у четверту суботу листопада. Пам'яті тих, хто загинув від голодомору 1932-1933 років присвячується наша сьогоднішня зустріч.

Україна: Хто се? Чий голос
щоночі просить?

Дівчинка: “Хлібця!
Хлібчика дай! Мамо,
матусю, ненечко!
Крихітку хлібця!”

Україна: Хто водить за мною запалими очима – криницями, очима, у які переливалися всі страждання, муки й скорботи роду людського, і розпинає душу мою на хресті всевишньої печалі? Чий же це мільйонногосий стогін у мені? Хто щоночі будить, стогне, квилить, плаче і веде у холодну ріку, де розлилися не води, а сльози мого народу? У нійні дна, ні берегів...

(підходить до дитини, обіймає за плечі)

Учениця 1: (входить із колосками):

І знову вони йдуть щодня, щоднини, щоночі, мільйони тіней, мільйони очей, прошкують небесним Чумацьким шляхом і повертають до мого серця... Ідуть українськ івеликомучениці, пригортають до грудей немовлят Босоногі Богородиці в домотканих сорочках, пливуть Марії – Оранти, святі Покрови роду нашого. Василі, Івани, Петри, янголи крізь мене летять. Лишають білий крик, білий зойк білих крил, що сходять у мені чорно – пречорною мукою.

Учениця 2. (входить теж із колосками):

Йдуть з осінніх боліт, із снігових заметів, із весняних дібров, і в білих розвернених садах на всіяних кульбабою лугах падають. Чи ж то я, чи моя пам'ять, а чи душа летить у ту весну і квилить – голосить у Всесвіт? Кричу до мовчазного з разками пташиних ключів неба, до білих садів, схожих на велетенські мари, здіймаю руки до Місяця, схожого на вогник возкової поминальної свічі людського життя... Мільйони погаслих свічок.

Україна. (підходить ближче до краю сцени):

«Небо! Поможи! Дай мانی небесної погодувати помираючих! Саде! Сотвори диво! Плоду дай помираючим! Місяцю! Сили дай помираючим! Земле! Жита дай, гречки дай, проса дай не в липні, а у весняну пору дай!

Господи! Вседержителю наш! Чи ж ти осліп від горя і людських гріхів! Поглянь – червона орда знову жнивує на моїй землі. Глянь на ті покоси! Таких жнив, світ не знав від сотворіння, таких покосів іще не бачитимені Земля, ні Небо. Подивись на те різнотрав'я, на квіт, на пуп'янки, на ... Господи! Невже і там, у Твоєму раю, є Україна, яку заселяєш віднині святими душами?!

Сину Божий! Ісусе Христе! Спасителю наш! Порятуй від голодної смерті народ мій, у якого дика саранча забрала до зернини! Ти ж умів двома рибинами і п'ятьма хлібинами нагодувати п'ять тисяч. Сотвори диво – нагодуй! Порятуй!

Богородице! Матір наша небесна! Свята Покрово, покровителько люду свято руського! Куди ж ви всі відійшли? Чого ж залишили мою землю і нарід мій на поталу червоних дияволів? Чи ж не бачите, що вони доточують кров із могутнього українського дерева?

Чи ж не бачите криниці, повної українських сліз? Чи ж не бачите, що то не Україна вже, а велетенська могила? Де ж ви, сили небесні?»

Учениця: І стояла Вона, осліпла від горя, обдерта, сива, напівблаженна, мукою підпирала небо, моторошно роззиралася, Мати – Україна, на велетенському хресті розіп'ята й вишіптувала:

Україна : «Доньки мої! Заждіть! Ось квасок, петрушечка зйдуть. Вже ген зозуля маслечко колотить, вже ген жита зеленіють, сади біліють. Івани, Марії, Тараси! Стривайте! Зачекайте! Куди ж ви? Як же я без вас?»

Ведучий. Не сьогодні сказано:«Час народжуватися і час померати. Час руйнувати і час будувати . Час розкидати каміння і час збирати. Час мовчати і час говорити.»Прийшов час говорити після десятиліть мовчання.

Ведучий.

Сьогодні поширена думка, що говорити про голод – це озиратися назад, це блукати десь серед могил. А що ми там знайдемо? Ми повинні дивитися у завтрашній день, а не озиратися назад. То чи треба сьогодні говорити про голод.

Ведуча.

Озиратися у минуле треба кожному. Людина не живе в одному часі, а у трьох часових вимірах: у минулому, сьогоднішньому та майбутньому. Дорога у майбутнє пролягає через минуле. Треба осмислити власне минуле, зрозуміти його, бо історія повторюється. І коли люди не зроблять сьогодні висновків, то вони будуть ходити по колу, Отож, озиратися треба, щоб поплакати, боцекаяття. А головне – щоб зрозуміти.

І ще одна гірка істина. В могилу голодомору зійшли найкращі. Гинули працьовиті самостійні хазяї. Всіздібні, талановиті, здорові духом і тілом, які мислили і протестували - все це винищувалося з корінням.

Учениця:Ти скажеш , не було голодомору?

І не було голодного села?

А бачив ти в селі пусту комору,

З якої зерно вимели до тла?

Як навіть марево виймали із печі
І забирали прямо із горшків,
Окрайці виривали з рук малечі,
Із торбинок нужденних стариків?

Ти скажеш , не було голодомору?
Чого ж тоді, як був і урожай,
Усе суціль викачували з двору, -
Греби, нічого людям не лишай!
Хто ж села вимерли на Україні,
Російським людом поспіль заселяв?

Хто? На чиєму це лежить сумлінні?
Імперський молох світ нам затуляв!
Я бачив сам у ту зловісну пору
І пухлих, і померлих на шляхах.
І досі ще стоять мені в очах...
А кажеш – не було голодомору?

Учень. У нас, українців є традиція: коли людина помирає, запалюють свічку, щоб душа летіла при світлі і знайшла свій прихисток у потойбіччі. А, оскільки, у 1933-му померлим ніхто не світив свічки, то душі їхні досі неприкаяні і не можуть опікуватися нами. Запалимо Свічку Пам'яті.

Вчитель Сьогодні, коли від початку голодомору минули десятки років, ми не маємо права забувати народне слово правди і довічного прокляття, послане на голови катам. Бо це слово здолало смерть, абидійти до нас, збудити в наших серцях пам'ять про мільйони безвинних замучених предків і застерегти від повторення страшних помилок. Пом'янімо душі померлих від голоду хвилиною мовчання.

Хвилина мовчання.

Учень

Прости нас, Господи великий,
Прости ще раз, в останній раз —
Позбав нас від такого лиха,
Народи всі і грішних нас.
Прости безумство наше,
Боже, Безвір'я й гордощі прости...
Хто в бідах наших нам pomoже?
Спасти нас можеш тільки Ти.
Дай силу нам себе здолати,
Себе в собі перемогти,
Тебе благають діти й мати
— Спасти нас можеш тільки Ти.

Пречиста Діво, Божа Мати,
Своїм нас сяйвом опромінй,
Дай сил гріхи нам подолати
На віки вічні. Амінь!

Вчитель: Наш найсвятіший обов'язок сьогодні – зберегти пам'ять про всіх, хто не дожив, не долюбив, пам'ять про живих і ненароджених. Ніхто не має права про це забути. Сьогодні, коли від початку голодомору минає 86 роки, ми маємо для себе чітко зрозуміти – головною, неперехідною цінністю для нас є власна держава. Бо лише здобуття Україною незалежності та демократичний шлях, який ми обрали є надійною гарантією того, що це ніколи не повториться.

Виконується пісня « Над землею тумани »